

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 22/2005 vp

Hallituksen esitys laiksi työnantajan sosiaaliturvamaksusta vapauttamisesta eräissä kunnissa vuosina 2003—2005 annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 25 päivänä lokakuuta 2005 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi työnantajan sosiaaliturvamaksusta vapauttamisesta eräissä kunnissa vuosina 2003—2005 annetun lain muuttamisesta (HE 170/2005 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Arto Sulonen, sisäasiainministeriö
- ylitarkastaja Markku Kavonius, kauppa- ja teollisuusministeriö

- erikoissuunnittelija Minna Liuttu, sosiaali- ja terveysministeriö
- ylitarkastaja Timo Jokiperä, työministeriö
- lakimies Timo von Boehm, Kirkkohallitus
- tiedottaja Raimo Holster, Lapin liitto
- kunnanjohtaja Heikki Havanka, Kolarin kunta
- kunnanjohtaja Bo Lindholm, Nauvon kunta
- elinkeinoasiamies Veli-Matti Kaihua, Ylitornion kunta.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Verohallitus
- Suomen Kuntaliitto
- Suomen ortodoksinen kirkollishallitus
- Suomen Yrittäjät ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi työnantajan sosiaaliturvamaksusta vapauttamisesta eräissä kunnissa vuosina 2003—2005 annetun lain voimassaoloa vuoteen 2009. Lisäksi lain soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi siten, että maksuvapautuksen piiriin tulisivat kunnat ja näissä kunnissa sijaitsevat kuntayhtymät sekä evankelis-luterilainen kirkko, sen seurakunta ja seurakuntayhtymä sekä ortodoksinen kirkkokunta ja sen seurakunta.

Sosiaaliturvamaksuvapautusta sovellettaisiin nykyisen lain mukaisesti Enontekiön, Inarin,

Kemijärven, Kittilän, Kolarin, Muonion, Pelkosenniemen, Pellon, Posion, Sallan, Savukosken, Sodankylän, Utsjoen ja Ylitornion kunnissa sekä ns. A-saaristokunnissa eli Hailuodon, Houtskarinn, Iniön, Korppoon, Nauvon ja Velkuan kunnissa.

Sosiaaliturvamaksun vapautuksen johdosta sosiaaliturvamaksuja menetettäisiin 6,5 miljoonaa euroa vuodessa, josta kansaneläkerahaston maksuvajaus olisi 3 miljoonaa euroa ja sairausvakuutusrahaston 3,5 miljoonaa euroa. Kansaneläke- ja sairausvakuutusrahastojen maksuva-

jauksen kattaminen tulisivat arvioitavaksi myöhemmin vuoden 2006 aikana. Sosiaaliturvamaksujen vapautuksen enimmäismäärä olisi 30 000 euroa työnantajaa kohden kultakin palkanmaksuvuodelta maksettavasta sosiaaliturvamaksusta.

Ehdotettu laki olisi voimassa määräaikaisena vuoden 2009 loppuun siten, että viimeisen kerran vapautuksen sosiaaliturvamaksusta saisi

tammikuussa 2010 joulukuussa 2009 maksettavien palkkojen perusteella.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006. Lakia sovellettaisiin ehdotetussa muodossa ensimmäisen kerran tammikuussa 2006 maksettujen palkkojen perusteella määräytyvään helmikuussa 2006 suoritettavaan sosiaaliturvamaksuun.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä

Työnantajan sosiaaliturvamaksusta vapauttamista koskeva määräaikainen laki (1200/2002) on ollut vuoden 2003 alusta lukien voimassa erikseen nimetyissä pohjoisimman Suomen kunnissa ja niin sanotuissa A-saaristokunnissa. Erityisesti pohjoisten kunnat kärsivät työttömyydestä ja muuttotappioista. Lisäksi kokeilun alueen kuntien maantieteelliset tekijät, ilmasto-olosuhteet, pitkät kuljetusmatkat, syrjäinen sijainti ja harva asutus lisäävät yritysten kustannuksia ja heikentävät työllistämisedellytyksiä. Lain perusteella vapautuksen sosiaaliturvamaksusta on saanut yksityinen työnantaja ja valtion liikelaitoksista annetussa laissa (627/1987) tarkoitettu valtion liikelaitos. Maksuvapautuksen enimmäismäärä on ollut työnantajaa kohden 30 000 euroa vuodessa. Vapautus on komission asetuksen (EY) no 60/2001 mukaista de minimis -tukea (HaVM 11/2002 vp — HE 120/2002 vp).

Kainuun maakunnassa on voimassa vastaava sosiaaliturvamaksuvapautus vuosina 2005—2009 (1094/2004). Kainuussa lainsäädännön soveltamisala on laajempi koskien myös kuntia, kuntayhtymiä, Kainuun maakuntaa sekä evankelis-luterilaista kirkkoa, sen seurakuntia, seurakuntayhtymiä sekä ortodoksista kirkkoa ja sen seurakuntia (HaVM 18/2004 vp — HE 144/2004 vp).

Työnantajan sosiaaliturvamaksusta vapauttamisen voimassaolon jatkaminen ja soveltamisalan laajentaminen

Hallituksen esityksessä ehdotetaan työnantajan sosiaaliturvamaksusta vapauttamisesta eräissä kunnissa vuosina 2003—2005 annetun lain (1200/2002) voimassaolon jatkamista vuoteen 2009. Lain soveltamisala ehdotetaan laajennettavaksi siten, että sosiaaliturvamaksuvähennyksen voisivat tehdä yksityisen työnantajan ja valtion liikelaitoksen lisäksi lain 3 §:ssä mainittu kunta, kunnassa sijaitseva kuntayhtymä, kunnallinen liikelaitos, evankelis-luterilainen kirkko, sen seurakunta ja seurakuntayhtymä sekä ortodoksinen kirkkokunta ja sen seurakunta.

Soveltamisalan laajentamisella kuntiin ja seurakuntiin pyritään poistamaan yksityisen ja julkisen työnantajan palkkauskustannuksissa oleva epätasapaino sekä asettamaan kyseisen alueen kunnat ja seurakunnat samanlaiseen asemaan kuin Kainuun maakunnan kunnat. Kokeilun laajentamisella kuntatyönantajiin ja seurakuntiin pyritään osaltaan vahvistamaan työllisyysvaikutuksia alueella, jossa kuntien osuus työllistäjinä on suuri.

Lakiehdotuksen mukaan maksuvapautuksen enimmäismäärä 30 000 euroa vuodessa koskee myös sekä kunnallista että kirkollista työnantajaa.

Kokeilun jatkamisella pyritään saamaan aikaan pitempiaikaisia kokemuksia vähennyksen vaikutuksista työllisyyteen ja työnantajien työllistämisedellytyksiin. Pidempiaikaisella maksuvapautuksella pyritään vahvistamaan

myös alueen työnantajien työllistämishalukkuutta.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Matti Väistö /kesk	Kari Kärkkäinen /kd
vpj.	Veijo Puhjo /vas	Lauri Oinonen /kesk
jäs.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Heli Paasio /sd
	Nils-Anders Granvik /r	Satu Taiveaho /sd
	Lasse Hautala /kesk	Tapani Tölli /kesk
	Rakel Hiltunen /sd	Ahti Vielma /kok
	Esko Kurvinen /kok	Tuula Väättäinen /sd.
	Lauri Kähkönen /sd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto.